



Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.199/2024/10. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Rózsa Péter ügyvéd (cím.) által képviselt felperes neve (cím.) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal (cím.) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 20.P.20.029/2023/42. számú, 52. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen a felperes részéről 43. és 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján indult ügyben, amelyhez az ítéltábla egyesítette az 52. sorszám alatti elsőfokú kiegészítő ítélet ellen a felperes részéről 53. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán előtte Pf.I.20.403/2024. számon indult ügyet, meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy 15 000 (tizenötezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2011. május 2-án indított pert P.20.9../2011. számon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságon e bíróság ellen a Miskolci Városi Bíróság P.24.5../2005. számú ügye miatt. A perben végül – amely időközben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróságon P.20.8../2011., a Szolnoki Törvényszéken P.20.4../2012., P.20.7../2012., P.20.2../2013., P.20.8../2013., a Kecskeméti Törvényszéken pedig P.20.5../2014. és P.20.5../2014. számon volt folyamatban – a Kecskeméti Törvényszék hozott a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet P.22.2../2015/14. számon. A felperes fellebbezése folytán eljár alperes a 2016. november 18-án kelt Pf.I.21.0../2016/4. számú ítéletével a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét (a továbbiakban: jogerős ítélet). A jogerős ítélet 2016. november 28-i kézbesítését követően a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amely alapján a Kúria Pfv.IV.21.0../2017/4. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet (a továbbiakban együtt: alapügy).

[2] A felperes az eredetileg 2021. november 25-én benyújtott, majd jogerősen visszautasított keresetlevelének előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartásával kibocsátani kért fizetési meghagyással szemben az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban érvényesített keresetében 150 000 Ft sérelemdíj és annak 2016. november 29-től számított kamatai, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az ügy érdemére vonatkozó érvelése szerint az alperes jogellenes magatartása miatt azért sérültek az eljárási alapjogai az alapügyben, mert a jogerős ítélet meghozatalakor iratellenesen értékelték

az alapügy iratait (a követelésének elévülése körében), és az alperes az ezzel összefüggő tájékoztatási kötelezettségét is elmulasztotta. Hivatkozása szerint továbbá a jelen követelés nem évült el, mert az elévülés a jogerős ítélet 2016. november 28-i kézbesítésével kezdődött, amelyhez képest 2021. november 25. az igényérvényesítés napja.

[3] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. Elsődlegesen anyagi jogi kifogásként elévülésre hivatkozott, mert a kártérítés a károkozással azonnal esedékessé válik, azaz az elévülés a jogerős határozat keltének napján (2016. november 18.) kezdődött. Másodlagosan vitatta a felelősségét is, de utalt a kereset következetlenségére is.

[4] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével elutasította a keresetet, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 35 965 Ft perköltséget, valamint – a kiegészített ítéletnek megfelelően – a Magyar Országos Közjegyzői Kamara részére 8 000 Ft-ot, továbbá megállapította, hogy az állam visel 7 000 Ft eljárási illetéket.

[5] Az ítéletének indokolásában előrebocsájtotta, hogy anyagi jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 2. §-ának 2014. március 15. után hatályos szabályait és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) elévülésre vonatkozó rendelkezéseit kellett alkalmazni. A Kúria a Pfv.III.20.998/2019/7. számú határozata szerint az 1952. évi Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapított igényérvényesítés a közjogi jogviszony keretében a bíróság részéről elkövetett alapjogsértéssel létrejött magánjogi jogviszonyon alapszik, az alapjogsértés időpontja pedig a jogerős ítélet meghozatalának napja (2016. november 18.). Ezért utalva arra, hogy az elévülési kifogás szempontjából a Ptk. 6:21 – 23. §-ai alkalmazásának van helye, ismertette a Ptk. 6:22. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, amelyek szerint a követelések 5 év alatt évülnek el, az elévülés pedig akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik.

[6] A nem vagyoni hátrány bekövetkezésének időpontja tehát a jogerős ítélet meghozatalának napja, 2016. november 18. volt, függetlenül attól, hogy arról a felperes csak a 2016. november 28-i kézbesítéssel szerzett tudomást. Ezért bár helyesen hivatkozott arra, hogy 2021. november 25-t kell figyelembe venni a kereset benyújtásának időpontjaként, akkorra már az elévülési idő eltelt. Az elévülési határidő anyagi-, nem pedig eljárásjogi jellegű (4/2003. sz. Pje határozat), ezért a felperes a sérelemdíj iránti igényét legkésőbb 2021. november 18-ig érvényesíthette volna bírósági úton, azonban a Ptk. 6:23. §-ának (1) bekezdése szerint az elévülési időn túl előterjesztett igény bírósági úton már nem érvényesíthető.

[7] A felperes azon hivatkozása pedig, hogy az elévülés a jogerős ítélet kézbesítésétől számítandó, legfeljebb az elévülés nyugvására történt hivatkozás lehetett volna a Ptk. 6:24. §-ának (1) bekezdése alapján, azonban a felperesnek ilyen jogi érvelése nem volt, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. §-ának (3) bekezdése alapján a döntése nem terjedhetett ki erre. A felperes ugyanis ezzel a hivatkozással – az alperes által megjelölttől eltérően – az elévülési idő kezdő időpontját határozta meg. Megjegyezte továbbá, hogy Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) alperes által az elévülés körében vagylagosan felhívott rendelkezései is a fenti szabályokat rögzítették.

[8] Emellett – az általa megindokoltak szerint – kitért arra is, hogy a perben az alapjogi sérelem sem nyert igazolást, de utalt továbbá arra is, hogy osztotta az alperes jogi álláspontját, hogy a kereset következetlen volt abból a szempontból, hogy felperes az 1952. évi Pp. 2014. március 15. utáni rendelkezéseire alapította a keresetet, de az ezt megelőzően hatályban volt 1959. évi Ptk. rendelkezéseinek alkalmazását jelölte meg alkalmazandó anyagi jogszabályként. Ez utóbbiaknak azonban nem volt érdemi jelentősége az elévülés miatt.

[9] A Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest az alperes tárgyaláson történt megjelenésével (Pp. 80. §-a) kapcsolatban felmerült perköltségének megfizetésére az ítéletben részletezett számításoknak megfelelően. Az állam pedig a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján viseli az eljárási illetéket a személyes költségmentességben részesült felperes helyett.

[10] A felperest a közjegyzői díj megfizetésére kötelező kiegészítő ítéletet pedig azzal indokolta, hogy a felperest a díjfeljegyzési jog kedvezményében részesítették a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 48. §-a alapján. E díj jogszabályban meghatározott mértékű szolgáltatási díj, ami a félnek a fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezésével és lefolytatásával felmerült költsége. Viselésére a Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni, eszerint a pereszes felet, jelen esetben a felperest kell kötelezni annak megfizetésére. Bár a felperes a per során személyes költségmentességben részesült, ez nem mentesíti a közjegyzői eljárási díj megfizetése alól. Ezért az Fmhtv. 50. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 261. §-a alapján kötelezte a meg nem fizetett díj megfizetésére.

[11] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet keresetnek megfelelő megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. A perköltség körében elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatást, és a kötelezésének mellőzésével annak megállapítását, hogy az alperes maga állja a költségét, másodlagosan erre vonatkozóan is kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. A közjegyzői díjat illetően elsődlegesen kérte a – kiegészítő – ítélet megváltoztatását, és az alperes kötelezését a 8000 Ft közjegyzői díj megfizetésére, másodlagosan erre vonatkozóan is kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. Kérte a 30 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú és 26 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megtérítését is. Kérte az elsőfokú ítélet indokolásának módosítását, kiegészítését is. A felülbírálati jogkört a Pp. 369. §-ának (1) bekezdése, 369. §-a (3) bekezdésének a) – e) pontjai, (4) bekezdése, 380. és 381. §-ai, 383. §-ának (2) – (4) bekezdései és 384. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján jelölte meg. Ezt követően – részben megsértett rendelkezésként – ismertette Magyarország Alaptörvénye I. cikkének (1) – (3), XXVIII. cikkének (1), 25. cikkének (1) bekezdéseit és 28. cikkét, az 1952. évi Pp. 1. §-át, 2. §-ának (1) és (3), 3. §-ának (3), 95. §-ának (1), 132. §-ának (1) bekezdéseit, a 219. §-a (1) bekezdésének a) pontját, 228. §-ának (1) bekezdését, 256/A. §-a (1) bekezdésének a) – f) pontjait, az 1/2009 PK vélemény 2., 4. és 9. pontjait, az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1), 349. §-ának (1) és (3), a Ptk. 6:22. §-ának (1), (2), és 23. §-ának (4) bekezdéseit, 6:518., 519. és 520. §-ait, 6:548. §-ának (1), 549. §-ának (1) bekezdéseit, továbbá a Pp. 80. §-át, 83. §-ának (1), 110. §-ának (3), 115. §-ának (1), 183. §-ának (1), 191. §-ának (3) és (4), 202. §-ának (1), 230. §-ának (1), 233. §-ának (1), 237. §-ának (1) – (5), 266. §-ának (2) és (4), 279. §-ának (1), 342. §-ának (3), valamint 346. §-ának (4) és (5) bekezdéseit. Az e

rendelkezésekre részben utaló érvelése szerint az elsőfokú ítélet indokolása nem terjed ki minden érintett jogszabályhelyre és annak értelmezésére, de a mérlegelés sem volt megfelelő. Az eljárási szabálysértések pedig alapjogi jogsértésekhez vezettek és az eljárást érdemben is befolyásolták, amellyel kapcsolatban utalt a tisztességes eljárás körében támasztott alkotmánybírói szempontokra is. Fenntartotta, hogy a követelése nem évült el, mert annak határidejét a jogerős ítélet 2016. november 28-i kézbesítésétől kell számítani, amelyhez képest 5 éven belül, 2021. november 25-én érvényesítette az igényét. Az ítéletet kézbesítés útján kell közölni a felekkel közölnie [1952. évi Pp. 219. §-ának (1) bekezdése], a jogerős ítéletet pedig tárgyaláson kívül hozták (amelyre az elsőfokú bíróság nem is volt tekintettel és ezt meg sem indokolta), ezért a kézbesítése előtt nem volt ismert, ezért számít a kézbesítésétől a határidő. A 6. sorszámú végzésben arról tájékoztatta az elsőfokú bíróság, hogy az elévülés körében a bizonyítás arra vonatkozóan terheli, hogy mikor vette át a jogerős ítéletet, amelyet az iratban található tértivevény igazol, és amelynek figyelembevételét és az alapügy iratainak beszerzését kérte, miután maga nem tudta beszerezni [Pp. 270. §-ának (1) és 322. §-ának (1) bekezdései]. Az elsőfokú bíróság megsértette a Ptk. 6:24. §-ának (1), az elévülés nyugvását szabályozó bekezdését, amellyel hivatalból kellett volna foglalkoznia [Pp. 342. §-ának (3) bekezdése], másrészt pedig az alperes is hivatkozott rá az írásbeli ellenkérelem [18] pontjában, amelyet szintén nem vett figyelembe [Pp. 13. §-ának (1) bekezdése]. Ezért érdemben kellett volna értékelni és elbírálni az elévülés nyugvását is, annak kézbesítéséig ugyanis nem volt tudomása a jogerős ítéletről. Arról pedig nem tájékoztatták, hogy a kereset következtlen, pedig egyébként is kérte az elsőfokú bíróság tájékoztatását, ha kiegészítés szükséges a nyilatkozataihoz, indítványaihoz. Visszautalva a kereset tartalmára is fenntartotta, hogy a jogerős ítélet helytelen álláspontra helyezkedett az elévülést illetően, de az alperes elmulasztotta az ezzel összefüggő bizonyítási kötelezettségére vonatkozó tájékoztatást is, amely a per tisztességes lefolytatásához való jog sérelmét jelenti. Ezt pedig az elsőfokú bíróság sem értékelte megfelelően, a jogerős ítéletben megjegyzés címén rögzítettek pedig nem jelentenek érdemi elbírást, amit az elsőfokú bíróság szintén nem értékelt, de azokat a tényeket sem (illetőleg nem megfelelően), amelyek az alperes jogsértését alátámasztják. A sérelemdíj összegénél kérte figyelembe venni az alperes jogsértését, a felróhatóság mértékét és előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a jogsértésekkel kapcsolatos köztudomású hátrányokat, és ezt meg sem indokolta. Utalva a Pp. 100. §-ára is hiányosnak találta az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó indokolását is, de megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a Pp. 80. §-ára, 81. §-ának (2), 82. §-ának (3), 83. §-ának (1) és (5), valamint 86. §-ának (2) bekezdésére is. Az ítélet alapjogot is sértő módon nem tartalmazza, hogy az elsőfokú eljárás során már hivatkozott arra, hogy az alperes is kérhette volna, hogy a tárgyalást elektronikus hírközlőhálózat útján tartsák meg a költségek miatt [Pp. 622. §-a (1) bekezdésének b) pontja], amelyet a fellebbezésben is fenntartva kifejtette, hogy az alperes útiköltsége feleslegesen okozott költségnek minősül, amely a terhén marad. Az alperes nem is igazolta, hogy mennyi útiköltsége merült fel, nem csatolta és részére nem küldték meg a perben hivatkozott forgalmi engedély másolatát. Sérelmezte azt is, hogy a keresetben hivatkozott arra, hogy az Fmhtv. 48. §-ának (2) bekezdése alapján a neki engedélyezett díjfeljegyzési jog alapján mentes az illeték viselése alól, amelyet nem tartalmaz az ítélet. Mindezeket kiegészítve – részletesen előadva – sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú ítélet tényállási része hiányosan tartalmazta a jogerős ítéletig vezető pertörténetet, a keresetet ismertető része pedig az elévülés megszakadására vonatkozó állítását. A döntés alapjául hivatkozott kúriai döntés nem tartalmaz olyat, hogy a jogerős ítélet meghozatalának napja az irányadó akkor is, ha azt tárgyaláson kívül hozták meg, mint ahogy a 4/2003. Pje határozat sem olyat, hogy nem a jogerős ítélet kézbesítésétől kell számítani az elévülési időt. Megismételve az alperes jogsértésére és a sérelemdíjra vonatkozó előadásait azt is hangsúlyozta, hogy a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését megsértve nem bírálták el valamennyi

keresetét. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 160. §-a (2) bekezdésének a), b) e) és f) pontjait is, mert hiába kérte a jegyzőkönyv kijavítását és kiegészítését a korábbi beadványaiban előadottaknak megfelelően, illetőleg a vonatkozásban, hogy nem volt olyan nyilatkozata, hogy nincs egyéb jogállítása, továbbá kérte az alperes perköltségének az elutasítását, a 40. sorszámú végzéssel elutasították e kérelmét. A közjegyzői díj viselése körében pedig azzal érvelt, hogy mivel a fellebbezésében foglaltak szerint okszerűtlenül utasították el a keresetet, e díj megfizetésére az alperest kell kötelezni. Előadta továbbá, hogy személyes költségmentességben részesült, amely a Pp. 97. §-ának (1) bekezdése alapján kiterjed a per egész tartamára.

[12] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú – kiegészített – ítélet indokai alapján történő helybenhagyását. Álláspontja szerint a felperes a megsértett jogszabályhelyek felsorolásával nem tesz eleget a fellebbezéssel szemben támasztott feltételeknek, de abból az sem állapítható meg, hogy azokat az alperes mint bíróság vagy az elsőfokú bíróság sértette-e meg. A fellebbezésben megindokolt jogszabálysértések kapcsán előadta, hogy a bírói gyakorlat és az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a döntéshez mérten szükséges körben kell megindokolni jogi szempontból is az ítéletet oly módon, hogy az a felek számára logikailag, a döntéshez vezető jogi lépéseket illetően érthető, meggyőző legyen. Utalva a jogállításra vonatkozó szabályokra is álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak csak a sérelemdíj és ahhoz kapcsolódó elévülési kifogás elbírálásához szükséges anyagi jogi rendelkezésekre kellett kitérnie, ahogyan azt helyesen meg is tette. A rendelkezési elv [Pp. 2. §-ának (1) bekezdése] és az érdemi döntés korlátai [Pp. 342. §-ának (1) és (3) bekezdései] alapján pedig az eljárás és a döntés nem terjedhetett ki az elévülés felperes által nem hivatkozott nyugvására, de ilyen jogállítást az alperes sem tett (eleve az elévülésre vonatkozó anyagi jogi kifogása alapján sem), mint ahogy a Ptk. 6:24. §-a sem tartalmaz olyan rendelkezést, ami alapján a bíróság hivatalból bírálhatná el az elévülés nyugvását. A kereset következtetlenségét illetően már az érdemi ellenkérelmében is jelezte, hogy a felperes az 1952. évi Pp. 2. § -ának 2014. március 15-e után hatályos rendelkezésére hivatkozott anyagi jogszabályként, de a sérelemdíj további anyagi jogi szabályaként az 1959. évi Ptk. 339. és 349. §-ait jelölte meg. A Pp. anyagi pervezetésre vonatkozó szabályai és a vonatkozó bírói gyakorlat alapján pedig ilyen esetben a bíróságnak nincs anyagi pervezetési kötelezettsége. Azzal összefüggésben pedig, hogy a felperest annak bizonyítására hívták fel, hogy mikor vette át a jogerős ítéletet előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megfelel az eljárási szabályoknak és összhangban áll a periratokkal. Az elévülés kezdő időpontját illetően pedig a felperes csak állítást tett, jogi érvelést nem adott elő, amellyel szemben az alperes megismételte az írásbeli ellenkérelmében foglaltakat hangsúlyozva, hogy az 1952. évi Pp. 228. §-a (1) bekezdésének második mondata, amely a közléstől rendeli számítani a határidőket, csak eljárásjogi jogintézményekhez kapcsolódik, az elévülésre mint anyagi jogi jogintézményre nem alkalmazható. Az a körülmény, hogy a fél károsodásról később szerez tudomást, az elévülés nyugvása körében lenne értékelhető. Másodlagosan azonban kérte figyelembe venni az általa az ügy érdemében az elévülésen túlmenően előadottakat is. A perköltség körében azt hangsúlyozta, hogy a peres ügyeket a bíróság tárgyaláson bírálja el, kontradiktórius eljárásban, amelyre a feleket megidézi, a Pp. 622. §-a alkalmazásának feltételei pedig egyébként is hiányoztak. Az elsőfokú bíróság továbbá az ítéletben részletesen rögzítette a megjelenéshez szükséges gépjármű adatait az átadott forgalmi engedély szerint, amelyek alapján a jogszabály szerinti mértékben a költséget megállapította, ezért a költség felmerülte, mértéke igazolt. A fellebbezés kiegészítését illetően pedig – amennyiben elkészt – arra hivatkozott elsődlegesen, hogy a fellebbezési kérelmet az elsőfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni, valamint a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerint megjelölt tartalmát nem lehet megváltoztatni,

illetőleg a fellebbezés e része visszautasításának van helye. Másodlagosan előadta, hogy a megállapított tényállás nem hiányos, de egyébként is kiegészíthető az iratok alapján, mindazonáltal az indokolás maradéktalanul tartalmazza az érdemi döntés alapját jelentő elévülés elbírálásához szükséges tényállási elemeket. A fellebbezés továbbá iratellenesen állítja, hogy az elsőfokú ítélet keresetet ismertető része hiányos, de a döntés elévülésen alapuló érdeme miatt ennek nincs is jelentősége. Az elévülés kezdő időpontját illetően pedig álláspontja szerint a felperes félreértelmezte az elsőfokú ítéletet, mert a Kúria hivatkozott döntését az alkalmazandó jogszabály megállapítása körében hívta fel, a 4/2003. Pje határozat kapcsán pedig csak arra utalt, hogy az elévülés anyagi jellegű határidő. A fellebbezés érvelésével szemben továbbá a jogerős ítélet elbírálta a keresetet és elévülés miatt elutasította. Ugyanígy a jelen ítélet is elbírálta és elutasította a keresetet elévülés miatt. A jegyzőkönyv kiegészítése kapcsán pedig a fellebbezés a jogi érvelést illetően is hiányos, de az azzal kapcsolatban hozott végzés nem is támadható fellebbezéssel. A közjegyzői díjat illetően előadta, hogy azt pervesztes félként a felperesnek kell viselnie. A részére engedélyezett költségmentesség nem terjed ki a közjegyző előtti eljárásra, mivel a Pp. 261. §-ának (5) bekezdése ezzel kifejezetten ellentétes rendelkezést tartalmaz.

[13] Mivel az alperes eljárása kizárt volt, a Kúria a Debreceni Ítéltáblát jelölte ki a fellebbezés elbírálására a Pkk.VI.24.6../2024/2. számú végzésével.

[14] A fellebbezés megalapozatlan.

[15] Az elsőfokú bíróság feltárta a kereset elbírálásához szükséges tényállást, és helyesen következtetett annak a megalapozatlanságára. Az érdemi döntésének indokaival az ítéltábla mindenben egyetértett, amelyek szükségtelen megismétlése nélkül csak a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza az alábbiakat.

[16] Az ítéltábla előrebocsátja, hogy a felperes fellebbezésének kiegészítése nem késett el, mivel azt a fellebbezési határidő utolsó napján, 2024. március 26-án terjesztette elő (amelyet megelőzően azonban az elsőfokú bíróság már intézkedett az iratok felterjesztéséről), ezért a kiegészített fellebbezés képezte a felülbírálat alapját.

[17] Előre kell bocsájtani továbbá, hogy – az érdemi döntés megalapozottságának függvényében – az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi elbírálására, ezért az ítéltábla nem látta okát az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének.

[18] Az 1952. évi Pp. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy – összhangban az 1. §-ban foglaltakkal – a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A (3) bekezdés első mondata alapján pedig az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél – az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással – sérelemdíjra tarthat igényt, feltéve hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható.

[19] Az elsőfokú ítéletben és a fellebbezésben is hivatkozott BH2021.42. számon közzétett döntés értelmében valamely alapjogsértés – amely nem csak az ésszerű időn belül

történő befejezéshez való jog sérelme – következtében létrejött magánjogi jogviszony keletkezésének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy mikor jön létre az igényt megalapozó jogviszony. Az 1952. évi Pp. 2. §-ának (3) bekezdésén alapuló igényérvényesítés nem a per közjogi jogviszonyán alapul, hanem a közjogi jogviszony keretében a bíróság részéről elkövetett alapjogsértéssel létrejött magánjogi jogviszonyon.

[20] E közjogi jogviszonyhoz képest jelent önálló kötelemkeletkeztető tény [Ptk. 6:2. §-ának (1) bekezdése] az eljárási alapjog (jelen esetben esetleges) megsértése, amelynek időpontja az állított jogsértéshez igazodik. A felperes pedig nem arra alapította az igényét, hogy a jogerős ítélet közzlése során (pl. annak a módjával), hanem hogy a jogerős ítélet meghozatalával – a kereset szerint: a döntés megalapozatlanságával és ahhoz vezetően a bizonyítási kötelezettséggel összefüggő tájékoztatás hiányával – sérült az állított eljárási alapjoga. E vonatkozásban pedig nincs jelentősége, hogy e jogerős ítéletet tárgyaláson kívül hozták meg, az 1952. évi Pp. 228. §-ának (1) bekezdése szerint pedig az a határozat, amely fellebbezéssel nem támadható meg, kihirdetésével (218. §) emelkedik jogerőre; azok a határidők azonban, amelyeket a határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani, a határozatnak a féllel történt közzlésétől (219. §) kezdődnek. Ez utóbbi rendelkezés ugyanis az eljárásjogi határidőkre vonatkozik, a fent már hivatkozottak alapján azonban ezen – állított – jogsértéssel (amely független attól, hogy a jogerős ítéletet tárgyaláson kívül hozták meg) egy önálló, anyagi jogi jogviszony jön létre az anyagi jogi jogviszonyokra vonatkozó anyagi jogi határidőkkel.

[21] A Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, a 6:532. § szerint pedig a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, a 6:22. §-ának (2) bekezdése alapján ugyanakkor az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A felperes követelése ezért a jogerős ítélet meghozatalával nyomban, azaz 2016. november 18-án esedékessé vált, amelyhez képest a felperes nem vitásan az ötéves elévülési határidőn túl terjesztette elő az igényét.

[22] Ezzel összefüggésben nincs jelentősége annak sem, hogy az elsőfokú bíróság – szükségtelenül – annak bizonyítására hívta fel a felperest, hogy mikor vette át a jogerős ítéletet (6. sorszámu végzés), mivel e pervezető végzésnek nem volt kötőereje (Pp. 357. §-ának (2) bekezdése).

[23] A felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Ptk. 6:24. §-ának (1) bekezdésében az elévülés nyugvása körében szabályozottakat. A felperes ugyanis az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott az elévülés nyugváására, hanem csak arra, hogy – a fentiek szerint téves – álláspontja szerint az elévülés a jogerős ítélet közzlésekor kezdődik, ezért az elsőfokú bíróságnak nem kellett vizsgálnia ezzel összefüggő tény-, illetve jogállítást, és nem is sérthette meg e jogszabályhelyet. Az ítéltábla utal továbbá arra is, hogy a felperes e jogszabálysértés állítása mellett maga sem tett a Pp. 373. §-ának (2) bekezdése szerinti új tényállítást (hogy esetlegesen milyen menthető okból nem tudta érvényesíteni a követelést az elévülési időn belül) vagy egyéb a keresetével összefüggő nyilatkozatot, amelyre a Pp. 373. §-ának (1) – (3) bekezdései alapján a másodfokú eljárásban már nem is volt lehetőség, hanem arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna figyelembe vennie ezt. A felperes e vonatkozásban megsértett jogszabályhelyként a Pp. 342. §-ának (3) bekezdésére hivatkozott, amely szerint törvény

eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. Azonban a felek egyike sem állította az elsőfokú eljárás során az elévülés nyugvását. Az alperes – amely következetesen állította a követelés elévülését – sem kérte, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálja az elévülés esetleges nyugvását, hanem az elévülés nyugvására vonatkozó felperesi tény- és jogállítás hiányában (szükségtelenül) fejtette csak ki azt a jogi álláspontját, hogy a károsodásról való tudomásszerzés – feltéve, hogy az elévülés már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra – legfeljebb az elévülés nyugvása körében lenne értékelhető (írásbeli ellenkérelem 4. oldal [18] bekezdés). Az elsőfokú bíróságnak ezért nem volt hivatalból olyan kötelezettsége, hogy a Pp. 237. §-ának (5) bekezdése ellenére, a felek kérelmének és jogállításának korlátain kívül gyakoroljon anyagi pervezetést, vagy pl. a Pp. 276. §-ának (2) bekezdése alapján hivatalból folytasson bizonyítást.

[24] Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan alkalmazta a Ptk. 6:23. §-ának (1) bekezdését, amely szerint ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az elévült követelést bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni. Mivel a felperes követelését nem lehet bírósági eljárásban érvényesíteni, megalapozottan utasította el a keresetet. Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy a kereset további vizsgálata és érdemi elbírálása is szükségtelen volt, ezért az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásából a [32] és [33] bekezdésben tett további érdemi megállapításokat, amelyekre az elsőfokú bíróság is csak akként utalt mint amelyeknek a döntés szempontjából nincs jelentősége ([34] bekezdés). Erre tekintettel a fellebbezésben e vonatkozásban kifejtetteknek sem volt jelentősége, amelytől függetlenül az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy mivel a felperes a jogállítás részeként helyesen jelölte meg a követelés elsődleges jogalapját [1952. évi Pp. 2. §-ának (3) bekezdése szerinti sérelemdíj], az alperes pedig – másodlagosan helyesen – az anyagi jogi kifogása alapjául szolgáló jogalapot [Ptk. 6:21., 22. és 23. §-ok; az elévülés nyugvását szabályozó 6:24. §-t azonban nem], az ügy érdemi eldöntéséhez szükséges tény- és jogállítások teljeskörűek voltak, és amelyek körében az elsőfokú bíróságnak nem volt anyagi pervezetési kötelezettsége [Pp. 237. §-a (3) bekezdésének a) pontja].

[25] A további a per érdekét érintő (és a perben elbírálandó jogkérdésre tartozó) hivatkozások kapcsán rögzíti továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett az indokolási kötelezettségének, ezzel összefüggésben pedig az alkalmazandó jogszabályokat is megfelelően alkalmazta (és a szükséghez képest értelmezte), de az alapügyre vonatkozó tényállást és a keresetet is részletezte az elbíráláshoz szükséges mértékben. Az pedig nem teszi megalapozatlanná az elsőfokú bíróság ítéletét és hiányosnak az indokolást, hogy a felperes nem ért egyet a döntéssel és annak indokaival.

[26] Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a perköltség viselésére vonatkozó szabályokat sem, és amely döntés indokait az ítéltábla szintén nem ismétel meg szükségtelenül, hanem csak a fellebbezésben foglaltak miatt utal a következőkre. A perköltség viselése körében teljesen közömbös, hogy a felperes kérte, hogy a meghallgatására a Pp. 622. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján elektronikus hírközlő hálózat útján kerüljön sor, amelyet pergazdaságossági okból az alperes is kérhetett volna. A fél ugyanis – ha a bíróság nem rendeli el hivatalból – maga jogosult eldönteni, hogy idézése esetén előterjeszt-e ilyen kérelmet. E jogszabályhely szerint a bíróság a fél indítványára vagy hivatalból végzéssel elrendelheti, hogy a fél és más perbeli személy, a tanú, valamint a szakértő meghallgatására, továbbá – ha az ellen a szemletárgy birtokosa nem tiltakozik – a szemle lefolytatására elektronikus hírközlő hálózat útján kerüljön sor, ha a meghallgatás a tárgyalás, illetve a

személyes meghallgatás kitűzött helyszínén jelentős nehézséggel vagy aránytalanul nagy költségtöbblettel járna. Ezért az alperes útiköltsége nem szükségtelenül merült fel.

[27] A felperes iratellenes hivatkozásával szemben továbbá az alperes igazolta e költségét. Az elsőfokú bíróság ugyanis a felek részvétele mellett zajlott tárgyalásokon ellenőrizte az alperes által felszámított perköltséget, ennek részeként a képviselője által felmutatott forgalmi engedélyt is (22. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal és 38. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldalai), amellyel az alperes eleget tett a Pp. 81. §-a (2) bekezdésének első mondata szerinti – a felperes értelmezésétől eltérően a bírósággal szemben fennálló – igazolási kötelezettségének.

[28] Annak sincs semmilyen jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság nem tüntette fel az ítéletében, hogy a felperes a részére a fizetési meghagyásos eljárásban biztosított díjfeljegyzési jog alapján is mentes volt az illeték viselése alól az Fmhtv. 48. §-ának (2) bekezdése alapján, ellenben helytállóan utalt arra az indokolásban, hogy a felperes a perben az ennél szélesebb körű költségmentességben részesült, amely alapján – ugyancsak – mentesült az illeték viselése alól.

[29] Mivel pedig a felperes pervesztes volt az elsőfokú eljárás során, az elsőfokú bíróság az Fmhtv. 50. §-a (1) bekezdésének és a Pp. 261. §-a (5) bekezdésének megfelelően kötelezte a felperest a közjegyzői díj megfizetésére. Mert bár a Pp. 97. §-ának (1) bekezdése szerint jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a költségmentesség hatálya valóban kiterjed a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is, ilyen eltérő rendelkezésként a 261. § (5) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy ha a fél a per során költségkedvezményben részesül, ez a meg nem fizetett közjegyzői díj megfizetése alól őt nem mentesíti.

[30] Bár az ügy érdemi elbírálása szempontjából ez is teljesen közömbös, az ítéltábla utal arra is, hogy a felperes a fellebbezésben semmilyen módon nem támasztotta alá, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a jegyzőkönyvezésre vonatkozó eljárási szabályokat, illetőleg hogy a 40. sorszámú végzéssel megalapozatlanul utasították el a jegyzőkönyv kijavítása és kiegészítése iránti kérelmét, de ilyen jogszabálysértést az ítéltábla sem észlelt.

[31] Az ítéltábla a kifejtettek alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság (kiegészített) ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[32] A felperes a másodfokú eljárás során is pervesztes lett, a pernyertes alperes azonban nem számított fel másodfokú perköltséget, ezért arról nem kellett rendelkezni.

[33] Az állam a felperes személyes költségmentessége miatt a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján viseli a fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2025. január 9.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás
s.k. bíró